

VOJENSKÉ ZDRAVOTNICKÉ LISTY

ROČNÍK XXXII

ČERVEN 1963

ČÍSLO 3

356.33

ZA DALŠÍ ROZVOJ VOJENSKÉ ZDRAVOTNICKÉ SLUŽBY

Plukovník MUDr. Miroslav HEMALA

XII. sjezd Komunistické strany Československa stanovil hlavní opatření k dalšímu rozvoji naší socialistické společnosti. Zásadním způsobem se vyrovnal s těžkostmi a ožehavými problémy, které překonáváme na dnešním stupni našeho vývoje. V jedenácti bodech sjezdového usnesení ukázal cestu a způsob řešení těchto problémů na hlavních, rozhodujících úsecích. V tom spočívá jeho vnitropolitický význam. V oblasti mezinárodní pak významně přispěl k upevnění jednoty mezinárodního komunistického hnutí.

Závěry sjezdu a plnění jeho usnesení se rozhodujícím způsobem promítají do celého našeho života, významně ovlivňují vývoj naší společnosti, přípravu sedmiletého plánu a generální perspektivu rozvoje Československé socialistické republiky do roku 1980.

Tyto skutečnosti ovlivňují dvě oblasti problémů, které se bezprostředně váží k rozvoji a budování zdravotnické služby Československé lidové armády. Jsou to

1. vojenská politika strany a výstavba ČSLA,
2. další rozvoj československého zdravotnictví.

Vojenská politika strany určuje úkoly a funkce naší armády, zejména pokud jde o zabezpečení vnější bezpečnosti ČSSR. Charakter a vývoj mezinárodní situace pak ovlivňují specifické úkoly armády.

Sjezd konstatoval, že „žijeme v období zvýšeného mezinárodního napětí, v období zvýšeného boje mírových sil za udržení světového míru, boje za odražení pokusů imperialismu vyvolat válku...“ a že „ještě nenadešel čas považovat imperialismus za bezmocného starce, který jen vyhrožuje, ale k činům se mu nedostává síl. Naopak, imperialismus se znovu představil jako nebezpečný dravec, se kterým musíme počítat!“. Ve zprávě ÚV sjezdu strany dále s. Novotný řekl: „Pokud jde o vnější bezpečnost státu, vycházíme ze zásady, že dokud nebude dosaženo všeobecného a úplného odzbrojení a bude trvat nebezpečí imperialistické agrese, jsme povinni pečovat o budování ozbrojených sil a to tak, aby mírová práce našeho lidu při výstavbě socialistické spo-

lečnosti byla před takovou hrozbou spolehlivě zabezpečena.“

Takto jednoznačně mluví sjezdové materiály. Z nich vychází i vojenská politika strany, která pak stanoví generální linii výstavby ČSLA. V této souvislosti je ovlivněna výstavba a rozvoj zdravotnické služby obecně i vojenskou politikou strany, která tak určuje její vážný a důležitý společenský úkol: přispívat po zdravotnické stránce k plnění politických úkolů naší armády.

Analogicky se hovoří v jedné části usnesení o zvyšování životní úrovně a dominantním úkolu čs. zdravotnictví: „V rámci celkového zlepšení prevence i léčebné péče věnovat zvýšenou pozornost zdravotní péči přímo na pracovištích, zvláště v klíčových odvětvích a ještě více se zaměřit na péči o zdraví pracujících.“

Rozvoj československého socialistického zdravotnictví, tak jak je stanovena jeho základní politická koncepce v návrhu dokumentu o zdravotnictví, v plném rozsahu zabezpečuje plnění základních politických a ekonomických úkolů, stanovených XII. sjezdem KSČ.

V této souvislosti zdůrazňují velmi úzký vztah mezi vojenským a civilním zdravotnictvím, zejména v těch úsecích, kde úspěšné plnění hlavních úkolů bezprostředně a pozitivně ovlivní činnost zdravotnické služby Československé lidové armády v míru i ve válce. Jsou to hlavně:

1. **Morální, politická i odborná vyspělost lékařů a středních zdravotnických pracovníků.** Tento úsek zdůrazňujeme nejenom proto, že je zákonitě přímá souvislost mezi kvalitou úkolů plněných ve zdravotnictví a úrovni ideologické a politické vyspělosti zdravotnických pracovníků, ale zejména proto, že zdravotnická služba za války je ve zdrcující míře doplněna lékaři a středními zdravotnickými pracovníky ze zálohy a jejich morální a politický profil může podstatně ovlivnit plnění úkolů.

2. **Péče o mladou generaci.** Do této kategorie patří zejména otázky populačního vývoje, rozvoje školní zdravotnické služby a péče o dorost. Ta reprezentuje velmi intimní styčný článek civil-

ního a vojenského zdravotnictví. Zahrnuje veškerou problematiku zdravotnické péče o brance. Jejich zdravotní stav je u některých kategorií chorob přímo úměrný úrovni služeb poskytovaných civilním zdravotnictvím. V oblasti jejich zdravotnického uvědomění a výchovy navazuje pak vojenská zdravotnická služba na výsledky zdravotnickoosvětové a uvědomovací činnosti orgánů státní zdravotní správy. Neméně důležitý je pro nás stav a stupeň správných návyků v osobní a kolektivní hygieně. K tomu se řadí i úroveň znalostí a návyků v oblasti zdravé výživy.

Nemenší význam má rozvoj lékařských věd, farmacie, růst kádrové a materiálně technické základny. Jejich úloha a místo v rozvoji vojenské zdravotnické služby je tak evidentní, že nepotřebuje bližší specifikace. Kromě těchto dvou speciálních komplexů je nutno zdůraznit obecnou závislost rozvoje naší služby, úrovně a stavu jejích sil a prostředků na tom, jak budou plněny požadavky, které sjezd vytyčil ve všech jedenácti bodech usnesení, v národním hospodářství a námi samotnými.

*

Veškerá opatření, která budou uskutečňována v průběhu sedmiletého plánu v rámci rozvoje zdravotnické služby ČSLA, musí vytvářet rozhodující předpoklady ke splnění našeho hlavního úkolu:

— **zabezpečovat po zdravotnické stránce veškerou činnost naší armády a tak přispívat ke zvyšování její bojeschopnosti a připravenosti.**

Plnění tohoto hlavního úkolu má v podstatě dvě organické části. Je to

a) zdravotnické zabezpečení vojsk v míru v celém komplexním rozsahu jejich bojové a politické přípravy,

b) příprava zdravotnické služby na plnění specifických, náročných a složitých úkolů za války. Obě dvě oblasti jsou součástí jedné společné věci. I když jsou obsahově rozdílné, jsou navzájem pevně spjaty. Zejména proto, že první vytváří podmínky pro úspěšné splnění druhé.

V první části půjde v podstatě o dobudování socialistické soustavy ochrany a rozvoje zdraví vojsk ve specifických podmínkách ozbrojených složek. Její rozsah a formy musí v plném rozsahu uspokojovat požadavky všech složek armády na včasné, vysoce odborné zdravotnické zabezpečení. Musí být v souladu s ekonomickými možnostmi našeho státu, respektovat obecné zákonitosti výstavby čs. zdravotnictví a reagovat na významné změny v oblasti společenského rozvoje naší socialistické republiky. Její preventivní zaměření musí nabýt rozhodujícího významu zejména při uplatňování těch opatření, která povedou ke zlepšení zdravého životního a pracovního prostředí při plnění úkolů bojové a politické přípravy všech druhů vojsk, služeb, štábů, velitelství a zařízení.

Druhá oblast zahrnuje velmi náročný a složitý komplex opatření, jejichž hlavním cílem je vytvořit optimální podmínky pro přechod zdravot-

nické služby z mírového života do válečných podmínek. Z toho hlediska je nutno považovat za rozhodující vysokou bojovou pohotovost sil a prostředků zdravotnické služby, která je hlavním předpokladem pro úspěšný a rychlý přechod k polní organizaci. Tento požadavek je podtržen zejména možnostmi okamžitého úderu agresora a je podmíněn základními ničivými vlastnostmi zbraní hromadného ničení. V této souvislosti vystupuje jako naléhavý požadavek zásadní obrat v kvalitě přípravy zdravotnických záloh, zajištění trvalého a vysokého stupně jejich znalostí. Ve správně pochopené a důsledně prováděné speciální přípravě kádrových důstojníků a náročném komplexním výcviku záloh na dnešním stupni výstavby a připravenosti zdravotnické služby je nutno vidět hlavní — nejdůležitější článek pro naši připravenost. Otázky organizačního charakteru spolu s neustálým zlepšováním ostatních osvědčených forem práce na tomto úseku v žádném případě neztrácejí svůj význam.

Nyní půjde o to, **jak** plnit naše hlavní úkoly, související s dalším rozvojem a budováním zdravotnické služby. Půjde o volbu správné cesty, o adekvátní formy a způsoby práce, o správné pochopení hlavního, rozhodujícího problému, jehož úspěšné řešení pozitivně ovlivní všechny ostatní. Z tohoto hlediska bude žádoucí zaměřit se zejména na:

1. Ideologickou výchovu vojenských zdravotníků.

Zde je nutno navázat na kladné výsledky, kterých bylo dosaženo při plnění usnesení sekretariátu ÚV KSČ ze srpna 1959 (usnesení o ideologické výchově lékařů a ostatních zdravotnických pracovníků), tyto výsledky rozvíjet s ohledem na usnesení o komunistické výchově s aplikací závěrů XII. sjezdu na tomto úseku.

Hlavním cílem ideologické výchovy je mobilizace všech vojenských zdravotníků k plnění náročných úkolů, před nimiž nyní stojíme. V první řadě půjde o to překonat lhostejnost a netečnost k úkolům zejména vojenského charakteru, k problematice našeho společenského vývoje a jeho rozličným problémům. Mimo jiné to znamená vést rozhodný a důsledný boj proti úzkému odborničení, proti odtrženosti od života.

Máme za to, že správnou cestou, která může zabezpečit splnění citovaného hlavního úkolu ideologické výchovy, je pozvednout na vysokou úroveň teoretické myšlení vojenských lékařů a ostatních zdravotnických pracovníků tak, aby se skoncovalo s dosavadním stavem neúplného, kusého a mnohdy roztržitého marxisticko-leninského vzdělání. Ovládnutí marxisticko-leninské filosofie je základem soustavné výchovy ke schopnosti samostatně, vědecky a dialekticky hodnotit všechny jevy společenského života, je základem úspěšného boje proti maloměstským náladám, umožní hluboké pochopení vojenské politiky strany.

To je pouze jedna stránka, jedna z hlavních součástí ideologické výchovy, jejíž problémy jsou

mnohem bohatější, složitější a širší. Půjde však o to správně hodnotit a řešit **hlavní** úkoly, půjde o volbu nejúčinnějších metod a forem práce, práce bez kampaňovitosti a nárazovosti při zabezpečení vedoucí úlohy strany a účinné pomoci ČSM i ZV ROH.

2. Rozhodné zkvalitnění řídicí práce náčelníků zdravotnické služby všech stupňů.

V prvé řadě jde o zvýšení vědeckosti v řídicí práci, o to, aby podklady, které slouží jako základ pro rozhodnutí, měly natolik objektivní charakter, že budou správné a neotřesitelné. To se týká zejména věrohodnosti údajů při hodnocení nemocnosti vojsk i perfektní znalosti všech ukazatelů činnosti zdravotnické služby a účinnosti prováděných opatření.

Dále to znamená vést nesmiřitelný boj proti praktikismu v řídicí práci, proti všem, kteří již „všechno znají“ a prohlašují, že „to už zde dávno bylo“. Podobné pojetí brání vytyčení správné linie na vědeckém základě, vede k neschopnosti najít správný vztah obecného a zvláštního a nakonec k převaze subjektivismu v rozhodování.

3. Kádrovou práci, která svým obsahem a formami musí zabezpečovat správný výběr, rozestavení a perspektivu našich zdravotnických kádrů tak, aby byly vytvořeny předpoklady pro plnění hlavních úkolů vojenského zdravotnictví a sedmiletého plánu.

Vedle trvale platných obecných zásad — třídních a politických — je nutno věnovat daleko větší pozornost odborné a vojenské kvalifikaci, zkušenostem a schopnostem lidí. Tyto požadavky jsou umocňovány vysokými požadavky a nároky na každého vojenského lékaře. To vyplývá zejména z prudkého rozvoje lékařských a vojenských disciplín, jež právě vojenští lékaři musí ovládnout v takovém rozsahu, který jim umožní úspěšné plnění úkolů v míru i ve válce. Tyto skutečnosti silně podtrhují požadavek stabilizace kádrů a perspektivnosti.

V budoucnu musíme věnovat daleko větší pozornost našemu zdravotnickému dorostu, neboť právě on bude nositelem a uskutečňovatelem komunistických principů ve zdravotnictví, jehož teoretické principy a materiální báze se budují již dnes. Naše mladá zdravotnická generace bude taková, jakou péči budeme věnovat její výchově.

Vojenské zdravotnictví bude v průběhu sedmiletého plánu plnit velmi závažné a náročné úkoly. V současné době probíhá intenzivní práce na jejich upřesnění a závěrečné formulaci. Potřeby ČSLA na úseku vojenského zdravotnictví jsou zkoumány v přísné relaci s možnostmi národního hospodářství — to znamená s možnostmi materiálními, finančními i kádrovými. Rozhodující hledisko všech našich plánů je: zvyšováním bojové a odborné připravenosti zdravotnické služby přispět k zvýšení obranyschopnosti naší socialistické vlasti.